

doc. RNDr. Viliam Páleník, PhD

**Zmeny v zákone č. 5/2004
„o službách zamestnanosti“
navrhované Inštitútom
zamestnanosti**

Podnet na vypracovanie a predloženie návrhu novely zákona č. 5/2004 Z.z.

Návrh novely **zákona č. 5/2004 Z.z.** sa vypracuje na základe
Plánu legislatívnych úloh vlády SR

Dôvody na prijatie navrhovanej novely zákona č. 5/2004 Z.z.

návrh novely zákona bude vypracovaný z dôvodov potreby adresnejšieho zacielenia aktívnej politiky trhu práce súčasne so zavedením nových aktívnych opatrení na trhu práce, ako aj z dôvodu odstránenia problémov, ktoré vyplynuli z aplikačnej praxe.

Táto potreba tiež vyplynula z dôvodu zmeny komunitárneho práva (viac programov zameraných na znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, mladých ľudí, nízkokvalifikovaných uchádzačov o zamestnanie, ako aj podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím)

Ciele prijatia návrhu právneho predpisu

Vytvorenie (úprava) legislatívneho rámca na podporu zamestnávania znevýhodnených skupín uchádzačov o zamestnanie, najmä absolventov škôl, osôb so zdravotným postihnutím, matiek s deťmi a osôb vo veku blízkom dôchodkovému veku.

Podľa Inštitútu zamestnanosti, by bolo vhodné zvážiť nasledovné zmeny:

Oblasti

- nie príspevok, ale pôžička
- znevýhodnení UoZ zvýhodnenými
- viac pozornosti individuálnemu akčnému plánu
- spoločný akčný plán
- individuálny akčný plán záväzný pre obidve strany
- rekvalifikačné kurzy priebežne a lacnejšie
- viac typov aktívnych politík
- valorizácia

nie príspevok, ale pôžička

Z psychologického hľadiska navrhujeme zmeniť chápanie príspevku poskytovaného uchádzačovi o zamestnanie (UoZ), na pôžičku. V zmluve o jej poskytnutí by malo byť ošetrené za akých okolností mu bude pôžička odpustená, resp bude preklasifikovaná na nenávratnú. Ďalším efektom je posunutie daňového efektu na neskoršie obdobie, čím sa znížia prvotné náklady samozamestnaných.

ide o dočasnú PÔŽIČKU, ZÁLOHU ktorú uchádzač o zamestnanie v prípade nesplnenia zmluvných podmienok (s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny) musí vrátiť (resp. alikvotnú časť prevzatého príspevku). UoZ nezískava príspevok, ale pôžičku, ktorej splatnosť vyprší dňom splnených zmluvných podmienok.

znevýhodnení UoZ zvýhodnenými (§43,§46,§49,§51,§52,§53,§XY,§XY1,§57)

Pri pôžičkách poskytovaných UoZ sú v individuálnom akčnom pláne dohodnuté lehoty a podmienky, pri ktorých je pôžička odpustená, resp. preklasifikovaná na nenávratnú. U znevýhodnených uchádzačoch navrhujeme tieto lehoty skrátiť na polovicu.

viac pozornosti individuálnemu akčnému plánu (§43,§46,§53)

Individuálny akčný plán má byť základným dokumentom, podľa ktorého sa riadi UoZ i úrad. Keďže poradcovia vedia najlepšie posúdiť individuálnu situáciu a možnosti UoZ, majú mať aj kompetencie prispôbiť jednotlivé aktívne politiky trhu práce individuálnym potrebám klienta.

Súčasný individuálny akčný plán nepokrýva niekoľko dôležitých oblastí (napr príspevky resp pôžičky), ktoré sú riešené samostatne a nie vždy komplexne. Preto navrhujeme aby individuálny akčný plán obsahoval najmä nasledovné:

všeobecné informácie o UoZ

zručnosti a znalosti UoZ (zistenie stavu nezamestnaného)

opatrenie pre UoZ (kurzy, pôžičky a iné aktívne politiky trhu práce)

finančný plán (koľko prispeje UoZ, koľko úrad a koľko iné zdroje)

(§43,§46,§53)

Navrhujeme, aby individuálny akčný plán bol vypracovávaný skôr (už po štyroch mesiacoch), prípadne aj skôr, ak o to UoZ požiadá, alebo ak má predpoklady stať sa znevýhodnený UoZ, najmä dlhodobo nezamestnaný.

Doplniť: Individuálny akčný plán, bude pripravený pre uchádzača o zamestnanie, ak je v evidencii uchádzačov o zamestnanie viac ako 4 mesiace odo dňa jeho ostatného zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie. V prípade, záujmu o skoršiu prípravu individuálneho akčného plánu o to požiadá UoZ písomne. Po podaní písomnej žiadosti uchádzačom o zamestnanie je úrad povinný vypracovať pre UoZ individuálny akčný plán do 1 mesiaca odo dňa podania žiadosti.

spoločný akčný plán (§5)

Inštitút zamestnanosti navrhuje možnosť vytvárať akčný plán pre skupiny ľudí. Toto sa týka najmä UoZ, ktorí chcú spoločne vykonávať určité činnosti (stavebná čata, družstvo na výrobu menších výrobkov, ...). Individuálne akčné plány nepokrývajú možnosť podnikania UoZ v spolupráci s inými (jednočlenná montážna čata nie je životaschopná, štvorčlenná je). UoZ by tak získali možnosť získať pôžičky nielen na seba ako živnostníka, ale aj na družstvo, občianske združenie, ... ktorého sú členom.

Zdôvodnenie:

Z dôvodu zvýšenia možností pre občanov na trhu práce, rozšíriť paragraf o družstvo, občianske združenie a nadácie.

individuálny akčný plán záväzný pre obidve strany (§43,§46,§53)

Individuálny akčný plán je podľa súčasnej úpravy záväzný iba pre uchádzača o zamestnanie. Keďže navrhujeme podrobnejší obsah tohto plánu (kurzy, pôžičky), je namieste, aby bol záväzný aj pre úrad. Zákon bude samozrejme obsahovať aj sankcie pre úrad, ak nespĺní povinnosti plynúce z individuálneho akčného plánu (napríklad ak neposkytne kurzy, ktoré odporúča pre UoZ), ako i pre UoZ (napr. ak sa nezúčastní daných kurzov). Na odsúhlasenie individuálneho akčného plánu, z ktorého vyplývajú pre úrad vyššie záväzky, bude odsúhlasovať odborná komisia.

Sankcie, za nesplnenie zmluvných podmienok (§46) – návrh:

V prípade, že úrad nezabezpečí priebežné vzdelávanie uchádzačovi o zamestnanie a záujemcovi o zamestnanie podľa individuálneho akčného plánu, v takomto prípade môže poškodený občan (UoZ a ZoZ) žiadať o preplatenie ním nájdenej vzdelávacej aktivity a to do výšky 100 % nákladov.

V prípade, že sa občan (UoZ a ZoZ) nedostaví na vzdelávaciu aktivitu v riadne stanovenom čase zapísanom v individuálnom akčnom pláne a nemá na to objektívnu príčinu (potvrdenie od lekára), úrad je oprávnený uložiť pokutu do výšky 100% nákladov na vzdelávaciu aktivitu.

Zdôvodnenie

Zaručiť uchádzačovi o zamestnanie kontinuálny prístup k absolvovaniu rekvalifikačných, odborných kurzov. Snaha o to, aby kurzy boli vytvárané priebežne a nie nárazovo.

Upozorniť na dôležitú úlohu individuálneho akčného plánu, ktorý je pre UoZ, ale aj úrad záväzný.

rekvalifikačné kurzy priebežne a lacnejšie (§43,§46)

Navrhujeme opatrenia, podľa ktorých by pre úrad vyplývala povinnosť poskytovať kurzy, a poskytovať ich priebežne a nie iba počas niektorých mesiacov (ako je tomu v súčasnosti). Taktiež navrhujeme znížiť spolufinancovanie kurzov zo strany UoZ. Toto spolufinancovanie bude v prípade individuálneho akčného plánu ošetrované v časti 4 o financovaní (úrad bude financovať až do 95%, prípadne 100% po odsúhlasení komisiou), bez individuálneho akčného plánu bude financovanie úradom nižšie.

Zdôvodnenie:

Snaha zvýšiť frekvenciu vykonávaných kurzov spolu so zvýšením motivácie absolvovať kontinuálne vytvárané kurzy.

Snaha o to, aby znevýhodnení uchádzači o zamestnanie za rekvalifikačný kurz platili čo najmenej z dôvodu finančnej poddimenzovanosti.

viac typov aktívnych politík (§53)

Navrhujeme zaviesť viac typov pôžičiek alebo príspevkov. Predpokladáme, že tieto nástroje sú veľmi individuálne a preto môžu byť aj veľmi málo využívané. Okrem iných navrhujeme pôžičku, ktorá by umožňovala dochádzanie na týždňovky. Táto pôžička by pokrývala nielen časť výdavkov na dopravu, ale aj na ubytovanie. Inštitút zamestnanosti navrhuje opäť zaviesť pôžičku na presťahovanie za prácou. Táto bola poskytovaná jednorázovo, pri presťahovaní UoZ do iného regiónu. Taktiež navrhujeme vytvoriť kompetencie jednotlivým úradom vytvárať vlastné aktívne politiky trhu práce.

valorizácia (§49, §51)

Popri iných opatreniach navrhujeme valorizáciu rôznych dávok a pôžičiek, zvýšenie niektorých (najmä absolventská prax), ako i diferenciaciu pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. Navrhujeme naviazat' viaceré sumy používané v kritériách pre UoZ na minimálnu mzdu. Vzhľadom na uvedené predpokladáme radikálne zvýšenie prostriedkov na aktívnu politiku trhu práce.

Zdôvodnenie:

Zvýšiť možnosti pri prijímaní mzdy, odmeny za zárobkovú činnosť, brigády uchádzača o zamestnanie vzhľadom na to, že sa zvýšila aj minimálna mzda na sumu 7 600 Sk (2006).

PRÍKLADY VHODNÝCH DOPLNENÍ A ZMIEN

(§51)

UoZ vykonáva zárobkovú činnosť v rozsahu najviac 64 hodín mesačne a ktorého mzda alebo odmena za výkon tejto činnosti mesačne nepresahuje ~~3 200 Sk~~ mesačne polovicu minimálnej mzdy,

Zdôvodnenie:

Zvýšiť možnosti pri prijímaní mzdy, odmeny za zárobkovú činnosť, brigády uchádzača o zamestnanie vzhľadom na to, že sa zvýšila aj minimálna mzda na sumu 7 600 Sk (2006).

(§43)

Doplniť: Individuálny akčný plán, bude pripravený pre uchádzača o zamestnanie, ak je v evidencii uchádzačov o zamestnanie viac ako 4 mesiace odo dňa jeho ostatného zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie. V prípade, záujmu o skoršiu prípravu individuálneho akčného plánu o to požiada UoZ písomne. Po podaní písomnej žiadosti uchádzačom o zamestnanie je úrad povinný vypracovať pre UoZ individuálny akčný plán do 1 mesiaca odo dňa podania žiadosti.

V prípade, že sa UoZ s odborným poradcom na konečnom IAP nedohodnú, uchádzač o zamestnanie sa môže písomne odvolať. Odvolanie rieši špeciálne vytvorená komisia, ktorá vec prešetrí.

Zdôvodnenie:

Vytvoriť možnosť pre UoZ dobrovoľne požiadať o vytvorenie individuálneho akčného plánu, ktorý bude preňho aj pre úrad záväzný

(§52)

Úrad poskytne príspevok na aktivačnú činnosť, obci, právnickej osobe a fyzickej osobe vo výške 800-Sk 1000 Sk na jedného občana, ktorý sa podieľa na aktivačnej činnosti.

Zdôvodnenie:

Zvýšenie atraktivity pre obce, právnické osoby, fyzické osoby na zamestnávanie občanov na aktivačnú činnosť.

(§53)

Príspevok na dochádzku za prácou z miesta bydliska do miesta zamestnania je preplácaný, podľa prekonanej vzdialenosti evidovanej mestskou hromadnou dopravou, slovenskou autobusovou dopravou alebo železničnou dopravou. Príspevok sa preplatí po predložení cestovných lístkov v úhrne za všetky cesty uskutočnené v kalendárnom mesiaci. Cestovný lístok musí obsahovať všetky náležité informácie (dátum, čas, smer cesty a doklad o odpracovaní pracovnej doby u zamestnávateľa). V prípade, že občan dochádza do zamestnania autom, výška príspevku bude hrazená v závislosti od kilometrovej vzdialenosti v úhrne za kalendárny mesiac vo výške 5 Sk na kilometer najviac však vo výške 3 000 Sk.

Zdôvodnenie:

Presné zadefinovanie vyplácania príspevku na dochádzku za prácou na základe vzdialenosti (km). Zvýšenie peňažnej motivácie dochádzať za prácou na dlhšie vzdialenosti.

(§XY)

Výška príspevku na ubytovanie je najviac 4 000 Sk mesačne. Príspevok na ubytovanie sa poskytuje občanovi, ktorý bol znevýhodneným uchádzačom o zamestnanie podľa § 8 ods. 1 písm. a), b), d) až i). Príspevok mu bude poskytnutý po predložení náležitých výdavkov občana na ubytovanie maximálne však po dobu 6 mesiacov od nástupu do zamestnania.

Zdôvodnenie:

Podpora dochádzania znevýhodnených UoZ za prácou na týždenné zmeny.

(§49)

Doplnenie: Absolventovi (UoZ) sa poskytnú príspevky na samostatnú zárobkovú činnosť po uplynutí 3 mesiacov odo dňa jeho ostatného zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie, ktorý začne a bude túto činnosť vykonávať nepretržite najmenej jeden rok, ak o príspevky na samostatnú zárobkovú činnosť požiadajú písomne.

Zdôvodnenie:

Umožňuje UoZ získať väčšiu prax a možnosti v oblasti podnikania. Absolventom v prípade neúspechu umožňuje zabezpečiť skorší návrat do evidencie UoZ.

Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe : (§51)

Počas vykonávania absolventskej praxe poskytuje úrad absolventovi školy paušálny príspevok vo výške ~~1700 Sk~~
doplň.: polovice minimálnej mzdy mesačne na úhradu nevyhnutných výdavkov spojených s vykonávaním absolventskej praxe.

Zdôvodnenie:

Pokúsiť sa o zvýšenie paušálneho príspevku, vzhľadom na to, že je pre absolventa málo motivujúci (nevyhnutné výdavky: len mesačná električka MHD v Bratislave stojí 720 Sk).

(§51)

záväzok zamestnávateľa, že na konkrétne novovytvorené miesto, môže prijať UoZ na absolventskú prax maximálne jedenkrát ročne (prijať viac ako jedného UoZ na absolventskú prax, len v prípade opätovného novovytvoreného pracovného miesta zamestnávateľom).

Zdôvodnenie:

Predísť zneužívaniu absolventov zamestnávateľmi, ako celoročnej lacnej pracovnej sily.

ĎAKUJEME ZA POZORNOSŤ

tím Inštitútu zamestnanosti

Povraznícka 11

811 05 Bratislava

tel.:+421 2 5262 1084

iz@iz.sk

www.iz.sk